

ÅRSBERETNING

2016

ÅRSBERETNING 2016 for SILKEBORG RETSHJÆLP

INDLEDNING

Silkeborg Retshjælp aflægger hermed den årsberetning for 2016, der er krævet i henhold til retshjælpens vedtægter. Der er i medfør af § 9, nr. 2 i Tilskudsbekendtgørelsen (nr. 637 af 11. juni 2014) tillige afgivet beretning til Civilstyrelsen om antal rådgivninger og aktivitetsniveau i øvrigt. Oplysninger i den sidstnævnte beretning er også medtaget i nærværende beretning.

Beretningsåret er det 6. hele år i retshjælpens historie som uafhængig selvejende institution og det 72. år siden retshjælpen startede som Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg i 1945.

Formen for beretningen fortsætter i øvrigt ændringen fra 2012, og beretningen indeholder således hovedsagelig de faktuelle forhold om retshjælpens forhold og aktivitet i beretningsåret.

Data om de rådsøgende, sagerne og resultaterne indsamles af rådgiverne og behandles af sekretariatet. Der er fejlmuligheder begge steder, og der forekommer mindre unøjagtigheder i materialet, der dog ikke vurderes at påvirke det samlede billede i nævneværdig grad.

BERETNINGÅRET KORT

Silkeborg Retshjælp har efter udvidelsen i 2012 i beretningsåret ydet retshjælp med 2 ugentlige åbningsdage og 8 studenterrådgivere foruden 1 ugentlig telefontid.

Beretningsåret har først og fremmest været karakteriseret ved en voldsom turbulens i medarbejdergruppen med fuldstændig udskiftning af det samlede rådgiverkorps. Det har medført en markant nedsættelse af den samlede erfaringsmasse, og dermed retshjælpens rådgivnings- og sagsbehandlingskapacitet.

Der har derfor ikke været igangsat nye aktiviteter i beretningsåret, der har været præget af at fastholde nogen stabilitet i et ellers meget turbulent år.

Beretningsåret budt på fortsat nedgang i antal rådgivninger, hvilket er forståeligt på baggrund af den personalemæssige situation. Og en konstatering af, at alt går både op og ned, og at det er urealistisk at forvente andet.

ORGANISATION

Retshjælpen er nu en selvejende institution oprettet i 2010 ved omdannelse af den tidligere Arbejdernes Retshjælp i Silkeborg, som siden 1944 har været en sagsbehandlende retshjælpsinstitution. Retshjælpens vedtægter er tilgængelige på vores hjemmeside www.silkeborgretshjælp.dk.

- Bestyrelse

Bestyrelsen udgør retshjælpens øverste ledelse. Ved beretningsårets afslutning havde bestyrelsen følgende sammensætning og konstituering:

*	valgt af LO Silkeborg-Favrskovs forretningsudvalg
vakant	valgt af medarbejdermødet blandt Silkeborgs advokater
Retsassessor Karin Haisler Jessen, Retten i Herning	valgt af medarbejdermødet blandt domstolsjurister
Lektor Anette Storgaard, Århus Universitet, næstformand	valgt af medarbejdermødet blandt juraunderviserne på universitet
vakant	valgt på grund af lokalkendskab af den øvrige bestyrelse
vakant	valgt af PTU
Stig Streyder, næstformand	valgt af Silkeborg Lejerforening
Stud.jur. Hanne Sommer	valgt af medarbejdermødet blandt medarbejderne
Sekretær Jette Barreth	valgt af medarbejdermødet blandt medarbejderne

* LO Silkeborg-Favrskov har i beretningsåret meddelt, at de ikke ønsker at udpege medlem til retshjælpens bestyrelse.

De 3 øvrige ikke-besatte pladser er blevet vakante ved afgang. Da bestyrelsen aktuelt arbejder på at forny retshjælpens vedtægter, og i forbindelse hermed ønsker at nedsætte antallet af bestyrelsespladser, har bestyrelsen valgt ikke at søge de vakante pladser genbesat i den nuværende situation. Bestyrelsen har heller ikke konstitueret sig med ny formand.

Bestyrelsen har i beretningsåret afholdt 3 bestyrelsesmøder.

Bestyrelsesarbejdet er ikke honoreret. Bestyrelsen har i henhold til vedtægterne besluttet, at retshjælpen alene godtgør de studerende bestyrelsesmedlemmers transportudgifter i forbindelse med bestyrelsesarbejdet, og derudover ikke andre udlæg eller udgifter i anledning af hvervet end traktement i forbindelse med møderne.

ØKONOMI

Retshjælpens økonomi er udelukkende baseret på tilskud.

Det væsentligste tilskud kommer fra statens retshjælpspulje efter retsplejelovens § 324 formidlet af Civilstyrelsen. Silkeborg Retshjælp havde søgt om kr. 1.015.228 i tilskud for 2015 incl. et beløb til fornyelse af EDB-løsningen. Med bevilling af 29. april 2016 meddelte Civilstyrelsen, at styrelsen havde fastsat de rimelige driftsudgifter for bevillingsåret til kr. 834.100 incl. kr. 56.800 i engangstilskud til anskaffelse af ny EDB. På grund af retshjælpspuljens størrelse kunne der imidlertid i 2016 ikke opnås tilskud til alle de rimelige driftsudgifter hvorfor retshjælpen fik kr. 740.561 i basistilskud og kr. 76.536 i udligningstilskud, i alt kr. 817.097. Og herudover kr. 25.584 i aktivitetstilskud, eller i alt kr. 842.681.

Retshjælpen har endvidere modtaget tilskud fra Silkeborg Kommune af kommunens § 18-midler (§ 18 i Lov om Social Service) til understøttelse og værdsættelse af frivilligelementet i retshjælpens virke. Retshjælpen har i beretningsåret modtaget kr. 55.000 i tilskud herfra.

Retshjælpens samlede tilskudsindtægter har således i alt andraget kr. 897.681 i beretningsåret.

Den helt overvejende del af økonomien hidrører fra Retshjælpespuljen. Orientering om tilskud fra Retshjælpespuljen kommer først omkring bevillingsårets 1. maj. Denne sene udmelding medfører, at retshjælpen må anvende en lidt usædvanlig fremgangsmåde omkring den økonomiske styring.

Ud fra en gennemgang af forrige års faktiske forbrug og de ønskede aktiviteter i det indeværende år, beslutter bestyrelsen sig for et ansøgningsbudget på det ordinære bestyrelsesmøde i februar måned i forbindelse med ansøgningen om tilskud, der skal være indsendt inden udgangen af februar måned. Først når bevillingen bliver kendt i begyndelsen af maj beslutter bestyrelsen på sit majmøde sig for det egentlige driftsbudget for året. I perioden fra årets start til fastsættelsen af driftsbudgettet i maj drives retshjælpen med udgangspunkt i forrige års godkendte driftsbudget og kun med afholdelse af de allermest nødvendige driftsudgifter.

Retshjælpens indtægter har ikke i beretningsåret været tilstrækkelige til at dække retshjælpens udgifter på det af bestyrelsen ønskede niveau. Efter at størrelsen af Civilstyrelsens tilskud for beretningsåret var oplyst omkring 1. maj, måtte bestyrelsen således tilpasse udgifterne til de foreliggende økonomiske rammer.

Retshjælpens driftsresultat i beretningsåret blev et lille underskud på kr. 10.767, der er inddækket af retshjælpens egenkapital.

FACILITETER

Retshjælpen er etableret med egne møde- og kontorfaciliteter med tilhørende udstyr i et lille lejemål, Hostrupsgade 24 B i Silkeborg, indeholdende et arbejdsrum med et stort fælles arbejdsbord, et lille møderum og et lille kontor.

Sagsbehandling foregår i arbejdsrummet, aftalte møder foregår i mødelokalet og sekretær og ledelse deler kontoret. Den "åbne" tid, hvor de rådsøgende kan henvende sig uden forudgående tidsbestilling, afvikles på Silkeborg Bibliotek, da der ikke er mulighed for at etablere ventefaciliteter i retshjælpens egne lokaler.

Sagsbehandlerne arbejder med deres sagsbehandling omkring arbejdsbordet i arbejdsrummet, gennemgår sagsakter, foretager undersøgelser, laver skriftlig sagsbehandling på PC'er, gennemfører telefonsamtaler mv., i beretningsåret i perioder op til 7 af gangen. Og i betragtning af, at mødebordet er dimensioneret til 4, har det i perioder medført for dårlige arbejdsvilkår. I forhold til en hensigtsmæssig arbejdsform og et rimeligt arbejdsklima ville bedre kontorfaciliteter, bl.a. i form af mindst 1 mødelokale mere, være ønskelige.

Retshjælpen råder over et håndbogsbibliotek i arbejdsrummet, der efterhånden rummer den væsentligste litteratur og lovkommentarer indenfor de retsområder, som hovedparten af de

rådsøgende har behov for hjælp omkring. Retshjælpen har kun i begrænset omfang mulighed for at trække på online-tjenester, der bortset fra Synopsis ligger udenfor retshjælpens økonomiske rammer.

Den skriftlige sagsbehandling foregår med et advokatsagsbehandlingssystem på retshjælpens egen server og arbejdscomputere til hver af medarbejderne. Server og anden central hardware mv. blev udskiftet i beretningsåret og tilpasset således, at det kunne køre sammen med retshjælpens software, som er ældre versioner. Den nuværende løsning vurderes at være holdbar og funktionel i en årrække.

Sagsbehandlingen forgår fortsat på baggrund af papir, idet alle sagsakter, notater, dokumentationer mv. foreligger på papir i sagsmapperne. Flere og flere sagsakter bliver dubleret med elektroniske akter i den elektroniske sagsmappe, men indtil videre fastholder retshjælpen papir som det principale medie for dokumentation i sagerne. Derimod er korrespondancen i det væsentlige overgået til elektronisk korrespondance.

Retshjælpens hjemmeside www.silkeborgretshjælp.dk er i det væsentlige endnu kun en orientering om de praktiske forhold omkring retshjælpen.

DAGLIGDAGEN

Dagligdagen på retshjælpens kontor på beretningsårets almindelige kontordage, mandage og onsdage, er bygget op om dels morgenmødet og dels aftensmødet, hvor dagens hold på typisk 4 rådgivere og daglig leder deltager.

Morgenmødet afholdes 9.15-9.45. På morgenmødet gennemgår rådgiverne hver en for retshjælpsarbejdet relevant dom, som forud er udvalgt og uddelt af daglig leder. Gennemgangen foregår stående ved en talerpult og bliver således udover en faglig gennemgang tillige en procedureliggende øvelse i at stille sig op overfor en forsamling og formidle et mundtligt indlæg.

Aftensmødet afholdes 18.00-19.30 og indledes med at dagens hold spiser og hygger sig sammen. Dernæst gennemgås dagens nye sager fra enten biblioteket eller møderummet. Dette sikrer, at alle bliver bekendt med sagens problemstilling og strategien i de sager, der skal sagsbehandles. Denne funktion er en del af de studerendes oplæring. Aftensmødet slutter med gennemgang af relevant ny lovgivning, retspolitiske tiltag, orienteringer om tiltag i andre retshjælpsinstitutioner og andre forhold af generel interesse.

Mellem morgenmødet og aftenmødet ligger retshjælpskontorets åbningstid, der er 10-18 på begge åbningsdage.

2 rådgivere forlader kontoret for at passe "den åbne tid" på biblioteket mandage 10-13 og onsdage 15-18, hvor der ved 1. henvendelser ydes umiddelbar mundtlig rådgivning til de rådsøgende, som uden forudgående aftale er mødt op og har skrevet sig på en liste, der har været hængt op mandage 9.30-13.30 og onsdage 14.30-17.30. Det er bestræbelsen at forsøge at hjælpe alle, der rettidigt har skrevet sig listen. Men der er meget ujævn søgning, og der kan være dage, hvor der er ventende, der enten bare går, når deres tålmodighed er opbrugt eller må henvises til enten telefonrådgivningen eller næste åbningsdag.

1. henvendelserne virker tillige som visitation til den videregående behandling, når rådgiverne i samråd med rådeøgende vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt med videregående bistand, oftest i form af sagsbehandling, og hvor rådgiverne vurderer, at retshjælpen kan være med til at gøre en forskel for rådeøgende og medvirke til at afværge et muligt retstap. Den videregående rådgivning og bistand sker ved møder på retshjælpens kontor, hvortil der med det samme bookes en tid. Der kan være op til flere ugers ventetid til et møde på retshjælpens kontor.

Før morgenmødet og efter aftensmødet arbejder rådgiverne med den konkrete sagsbehandling. Mellem møderne arbejder rådgiverne også med konkret sagsbehandling og afholder møder med de rådeøgende i mødelokalet, enten i de nye sager, der er blevet visiteret hertil på biblioteket eller i telefonrådgivningen eller efterfølgende møder med de rådeøgende i sager, der allerede er under sagsbehandling.

Sagsbehandlingen vil oftest have som formål enten at afklare en retsstilling yderligere eller være partsrepræsentant for rådeøgende i tilfælde, hvor der er en tvist enten med en jævnbyrdig modpart, en erhvervsdrivende eller en offentlig myndighed. I tilfælde, hvor tvisten skal afklares ved domstolene, kan retshjælpen, bortset fra i småsager, kun bistå til og med opnåelse af retshjælpsforsikringstilsagn/fri proces, hvorefter rådeøgende henvises til en advokat med sikkerhed for sagsomkostningsrisikoen.

I forbindelse med opstart af en sagsbehandling i en sag, gennemgås sagen og retshjælpens opdrag ved et fagligt samråd med daglig leder, hvorefter retshjælpen udsender en opdragsbekræftelse til rådeøgende med en angivelse af, hvilke konkrete opgaver retshjælpen har påtaget sig at bistå med.

Daglig leder står endvidere i dagens løb til rådighed for faglige samråd om sagerne, når rådgiverne har behov herfor. Faglige samråd kan angå alle sider af en sags behandling, derunder bl.a. tilrettelæggelse af sagsbehandlingsstrategien, indhentelse af faktuelle oplysninger og fremskaffelse af beviser, den involverede jura, bevisovervejelser, de konkrete skriftlige henvendelsers tone, indhold, opstilling og sprog, sagskridt og navnlig de praktiske forhold omkring sagsførelsen.

En gang i kvartalet afholdes Sagsgennemgang mellem den enkelte rådgiver og daglig leder, hvor der tjekkes op på alle sagers status for at sikre kvalitet og rimelig fremdrift i alle sager.

Der afholdes tillige Kvartalsmøder mellem alle rådgiverne fra de to hold for at sikre ensartet sagsbehandling og tilgang til retshjælpsarbejdet. Ved kvartalsmøderne afholdes endvidere småkurser i aktuelle og relevante emner, lejlighedsvis ved udefrakommende undervisere, der hører til gruppen af retshjælpens specialrådgivere, der ofte er tidligere rådgivere, der i forbindelse med deres arbejde har opnået særligt kendskab til enkelte retsområder.

DE RÅDSØGENDE

Retshjælpens målgruppe er primært afgrænset til rådeøgende i Silkeborg og omegn. Der føres ingen egentlig kontrol med, at denne afgrænsning overholdes. Men kravet om fysisk fremmøde i Silkeborg regulerer i praksis i det store og hele overholdelsen heraf. Det forekommer, navnlig i forbindelse med den telefoniske rådgivning, at vi får henvendelse fra andre dele af Danmark,

men bliver vi opmærksomme herpå, henviser vi så vidt muligt til andre lokale retshjælpsmuligheder.

Vi har for beretningsåret registreret følgende om vores rådeøgende idet bemærkes, at det forekommer, at der er registreret flere rådeøgende i forbindelse med en enkelt henvendelse:

Køn	2012	2013	2014	2015	2016
Kvinder	62 %	57 %	59 %	55 %	54 %
Mænd	38 %	43 %	40 %	43 %	45 %
Foreninger			1 %	2 %	1 %

Alder	2012	2013	2014	2015	2016
< 20 år	1 %	1 %	1 %	1 %	0 %
20 - 29 år	16 %	15 %	11 %	15 %	13 %
30 - 65 år	76 %	75 %	75 %	69 %	71 %
>65 år	7 %	9 %	13 %	15 %	16 %

Indkomstgrundlag	2012	2013	2014	2015	2016
Overførselsindkomst*	45 %	50 %	45 %	47 %	48 %
Lønmodtagere	47 %	43 %	47 %	43 %	43 %
Fleksjob og revalidering	2 %	2 %	2 %	2 %	3 %
Selvstændige	3 %	3 %	4 %	4 %	3 %
Andet	3 %	2 %	2 %	4 %	3 %

*Overførselsindkomst er en samlebetegnelse og omfatter bl.a. uddannelsesstøtte, pension, efterløn, kontanthjælp, integrationsydelse, arbejdsløsheds- eller sygedagpenge.

RÅDGIVNINGEN

Retshjælpen opererer dels med en 1. henvendelse, hvor rådgivningen udelukkende er mundtlig, og dels ved videregående bistand, der navnlig indebærer skriftlig sagsbehandling.

1. henvendelserne svarer til bekendtgørelsens trin 1-rådgivning og ydes enten som telefonrådgivning eller ved fysisk fremmøde i vores "åbne tid". Alle 1. henvendelser er anonyme. Alle kan henvende sig ved en 1. henvendelse om alle typer problemer, og alle får en eller anden form for hjælp.

1. henvendelse kan ske ved personligt fremmøde i retshjælpens "åbne åbningstid" på Silkeborg Bibliotek mandage mellem kl. 10 og 13 og onsdage mellem kl. 15 og 18, hvor rådeøgende tilbydes et møde af gennemsnitlig op mod en halv times varighed med 2 rådgivere.

En anden henvendelsesmulighed ved nye 1. henvendelser er vores telefonrådgivning. Dette kan ske på vores særlige telefonrådgivningsnummer i tidsrummet onsdag mellem kl. 19 og 21, hvor vi hver gang har 2 telefonrådgivere på vagt. Som det fremgår af retshjælpens hjemmeside, har retshjælpen ikke mulighed for at yde telefonisk rådgivning i kontorets åbningstid. Retshjælpen har i en periode i gennemsnit registreret mellem 2 og 3 forsøg herpå pr. åbningsdag, hvorfor det kunne være ønskeligt at kunne tilbyde denne bistand.

Hvis rådgiverne i forbindelse med 1. henvendelsen, hvad enten det er på biblioteket eller i telefonrådgivningen, skønner, at rådeøgende har behov for yderligere bistand, og rådgiveren finder retshjælpen egnet hertil, tilbydes videregående bistand, som trin 2-bistand.

Den efterfølgende videregående behandling, der næsten altid vil indebære en egentlig sagsbehandling med indhentelse af yderligere oplysninger, rejsning/afvisning af retlige krav mv. sker i form af møder på retshjælpens kontor, skriftlige henvendelser til de i sagen involverede og telefoniske henvendelser. Videregående sagsbehandling angår ofte tvistige sager. Ved opstart af en sagsbehandling bekræfter retshjælpen i en skriftlig opdragsbekræftelse, hvad retshjælpens bistand konkret skal angå.

I forbindelse med videregående behandling i tvistige sager kan forlig komme på tale. Enten på retshjælpens initiativ eller eventuelt efter modpartens initiativ. Hvis en videregående behandlet sag indebærer egentlige forligsdrøftelser registreres den tillige som en trin 3-sag.

I forbindelse med den videregående sagsbehandling kan der opstå behov for yderligere møder eller telefonisk afklaringer med rådeøgende. Under ét betegnes disse som efterfølgende konsultationer. De efterfølgende møder finder sted i mødelokalet på retshjælpens kontor, normalt i den almindelige åbningstid. Der har i beretningsåret været dage, hvor mødelokalet har været uafbrudt booket af møder med forskellige rådeøgende i hele kontorets åbningstid.

Retshjælpens kontor er åbent mandage og onsdage mellem kl. 10 og kl. 18.

- Rådgivningen i tal

Registreringerne nedenfor er i henhold til den nye tilskudsbekendtgørelse (bkg. nr. 637 af 11. juni 2014) med tilhørende Vejledning (nr. 9413 af 23. juni 2014).

1. henvendelser	2012	2013	2014	2015	2016
1. henvendelser i alt	849	1.088	1.266	1.156	1.115
- heraf i åben tid	567	810	960	848	789
- heraf telefonisk	282	278	306	308	326

Silkeborg Retshjælp har således i 2016 ydet trin 1-retshjælp i **1.115** tilfælde.

Sagsforløb	2012	2013	2014	2015	2016
1. henvendelser i alt	849	1.088	1.266	1.156	1.115
- heraf afsluttet med rådgivningen	711	895	1.066	994	993
- heraf til sagsbehandling	138	193	200	162	122
<i>sager til sagsbehandling i % af alle</i>	<i>16 %</i>	<i>18 %</i>	<i>16 %</i>	<i>14 %</i>	<i>12 %</i>
Opstartet sagsbehandling	138	193	200	162	122
- med tilskud	90	130	143	127	91
<i>sagsbehandling med tilskud i % af alle</i>	<i>65 %</i>	<i>67 %</i>	<i>72 %</i>	<i>78 %</i>	<i>75 %</i>
- uden tilskud	48	63	57	35	31
- fordi de økonomiske betingelser ikke er opfyldt	44	57	54	26	31
- fordi de økonomiske betingelser er					

opfyldt, men	4	6	3	9	0
- gældssaneringsager	0	1	0	0	0
- straffesager	0	0	0	1	0
- erhvervsager	0	1	0	1	0
- forvaltnings- og klagenævnssager	4	4	3	7	0

Silkeborg Retshjælp kan således dokumentere i 2016 at have ydet retshjælp udover trin 1 (trin 2) i 122 tilfælde hvoraf **91** sager er tilfælde, hvor tilskudsbetingelserne for aktivitetstilskud for trin 2-rådgivning er opfyldt. Silkeborg Retshjælp kan ligeledes dokumentere, at have ydet trin 3-rådgivning i i alt 13 tilfælde, hvoraf **10** tilfælde er trin 3-rådgivning i sager, hvor tilskudsbetingelserne er opfyldt.

Samlet set har retshjælpen således ydet retshjælp på trin 2 og trin 3 i **101** tilfælde, hvor tilskudsbetingelserne er opfyldt.

Som det fremgår, er der et fald – både i 1. henvendelser og i sagsbehandlede sager. Og det på trods af, at kapaciteten har været den samme som året før.

Årsagen hertil er den personalemæssige situation, jf. senere, der har medført, at rådgiverne på grund af markant lavere anciennitet har haft en mindre kapacitet. Dette har navnlig gjort sig gældende i forbindelse med sagsbehandlingen, hvor de mange nye rådgivere hver i sær kun har kunnet opstarte færre nye sager.

Sagsbehandling	2012	2013	2014	2015	2016
Efterfølgende konsultationer	762	1.212	1.381	1.300	1.872
Registrerede sagsbehandlingsekspeditioner*	1.881	2.949	3.253	3.724	2.579
- heraf registrerede afsendte breve/mail	1.970	2.864	3.642	4.112	2.727
- heraf registrerede modtagne breve/mail	1.309	2.120	2.786	3.779	2.389
- heraf registrerede faglige samråd	828	1.007	1.284	703	533

*Sagsbehandlingsekspeditioner registreres som en ekspedition hver gang, der er ekspederet i en sag, uanset om der faktisk foretages en eller flere sagsbehandlingsskridt. De undersagsbehandlingsskridt, der registreres, er modtagelse af breve/mail, afsendelse af breve/mail, indhentelse af oplysninger, litteratursøgning, udfyldelse af blanket/skema, udarbejdelse af notat, fagligt samråd, gennemgang af materiale og/eller andet.

Mailkorrespondance er i betydeligt omfang ved at fortrænge almindelig brevpost.

Sagsbeholdning	2012	2013	2014	2015	2016
Sagsbeholdning primo	112	133	177	211	193
Opstartede sager i årets løb	138	193	200	162	122
Genoptagne/-sluttede sager, netto	-2	-4	-4	1	-1
Sager afsluttet i årets løb	115	145	162	181	130
Sagsbeholdning ultimo	133	177	211	193	184

- Sagstyper

Vi registrerer sagstyper indenfor 14 hovedgrupper. Der kan være registreret flere sagstyper ved hver 1. henvendelse. De tilsvarende tal for forrige år er angivet i parentes.

Sagstype	1. henvendelse	Sagsbehandlede
Antal sager i alt	1.247 (1.156)	122 (162)
Familie- og arveret	19 % (22 %)	3 % (2 %)
Sociale ydelser	6 % (5 %)	8 % (7 %)
Øvrige offentligretlige sager	2 % (2 %)	2 % (2 %)
Ansættelsesforhold	3 % (2 %)	6 % (2 %)
Lejeret	16 % (13 %)	25 % (21 %)
Fast ejendom og boligforhold i øvrigt	6 % (7 %)	3 % (6 %)
Andre kontraktforhold	12 % (15 %)	16 % (24 %)
Udlændingesager	4 % (4 %)	2 % (7 %)
Personskadeerstatning i enhver form	8 % (7 %)	20 % (17 %)
Dårlig økonomi	10 % (9 %)	2 % (2 %)
Straffesager	3 % (2 %)	3 % (1 %)
Procesret	6 % (5 %)	0 % (1 %)
Sundhedsmæssige forhold	1 % (2 %)	1 % (4 %)
Diverse	4 % (5 %)	5 % (4 %)

- Modparter

Rådsøgendes modparter er ved 1. henvendelsen registreret således, idet de tilsvarende tal for forrige år er angivet i parentes:

Modpart	2013	2014	2015	2016
Ingen	14 %	18 %	17 %	25 %
Jævnbyrdig	31 %	35 %	33 %	27 %
Offentlig myndighed/nævn	23 %	19 %	22 %	16 %
Erhvervsdrivende	32 %	28 %	28 %	32 %

Sager, hvor offentlige myndigheder eller nævn er involverede – enten som direkte modpart eller som afgørelsesmyndighed (vandmyndigheder, vejmyndigheder, hegnssyn, Huslejenævn, Beboerklagenævn, Ankestyrelse, udlændingemyndighederne, SU-styrelsen etc.) fylder mere og mere i retshjælpens sagsbehandlede sager, hvorfor vi er begyndt at registrere dette særskilt.

Klage til offentlig myndighed/nævn	2014	2015	2016
Andel af alle afsluttede sagsbehandlede sager	31 %	41 %	48 %

- Småsager

Vi forsøger at registrere hvor mange af vores 1. henvendelser, der indeholder et problem, der kunne være en potentiel småsag, det vil sige tvistige sager om en sagsgenstand på ikke over kr. 50.000. Resultatet heraf er, at 23 % af sagerne indeholder potentiale til at kunne blive en småsag.

Vores registrering af potentielle småsager er behæftet med betydelig usikkerhed.

Retshjælpen bistår vores rådsøgende som partsrepræsentant i forbindelse med småsager, der under både med udfærdigelse af stævninger og svarskrifter, med deltagelse i forberedende telefonretsmøder og med partsrepræsentation under hovedforhandlinger.

Af de afsluttede sager i beretningsåret har Silkeborg Retshjælp ved 10 forskellige rådgivere bistået vores rådsøgende i i alt 20 sager, der har verseret ved retten. Heraf 1 betalingspåkrav og 19 småsager. Af de 19 småsager har 15 sager været for sagsøger og 4 for sagsøgte.

Af de 15 sager for sagsøger er 2 blevet løftet ud af småsagsprocessen, den ene blev videreført af en advokatfuldmægtig, der har været tidligere rådgiver, 1 endte med udeblivelsesdom, 1 sag blev hævet, 5 sager blev hovedforhandlet, heraf 4 med medhold til rådsøgende, og 6 sager blev forligt under forberedelsen, den ene dog først under hovedforhandlingen. Alle de 4 sager for sagsøgte blev forligt under forberedelsen.

Vores ankesag fra 2015 er fortsat ikke afgjort i beretningsåret. I forbindelse med forberedelsen har vi fået afklaret ved Vestre Landsret, at vores rådgivere godt kan være partsrepræsentanter i forbindelse med ankesagsbehandling af småsager, så længe det foregår på skriftligt grundlag. Landsretten har imidlertid bestemt, at vi ikke møde ved mundtlige forhandlinger i landsretten.

Retshjælpen har i beretningsåret afprøvet om beslutninger om at løfte sager ud af småsagsprocessen kan kæres uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet og har fået afklaret, at det ikke kan lade sig gøre.

I 2015 fik retshjælpen procesbevilling til at påkære omkostningsafgørelsen i en småsag, hvor rådsøgende havde hævet sagen umiddelbart efter sagkyndig oplysning og inden rettens fortegnelse forelå. Landsretten nedsatte omkostninger fra kr. 13.625 til kr. 2.880. Selv om det var en markant nedsættelse var det fortsat retshjælpens opfattelse, at sagens skulle kunne hæves i denne fase uden omkostninger. Så retshjælpen søgte og fik procesbevilling til at indbringe sagen for Højesteret. Ved UfR 2016.3689H bestemte Højesteret at der kun hvis der foreligger ganske særlige omstændigheder skal betales omkostninger hvis en småsag hæves før retten har udarbejdet sin fortegnelse. Da det ikke var tilfældet nedsatte Højesteret omkostningerne til 0 kr.

I en anden tilsvarende sag, som retshjælpen også havde fået procesbevilling til at kære til landsretten, forelå der efterfølgende en situation, hvor Vestre Landsret fandt, at der netop forelå sådanne ganske særlige omstændigheder, at der skulle tilkendes omkostninger inden rettens fortegnelse forelå. Retshjælpen søgte også procesbevilling til at forelægge dette for Højesteret, men har fået afslag herpå.

- Evaluering af afsluttede sager

Retshjælpen har evalueret de i beretningsåret afsluttede sager. Udgangspunkt for evaluering tages i det/de med rådsøgende aftalte opdrag. En videregående sagsbehandling kan godt udvikle sig således, at der bliver flere opdrag på en sag.

Evalueringen omfatter de i beretningsåret afsluttede 130 sager.

Hver gang retshjælpen påtager sig at sagsbehandle en sag aftales et opdrag med rådsøgende. Det kan enten være at afklare en retsstilling eller at ændre en retsstilling for rådsøgende. Ofte vil opdraget ændre sig i løbet af sagsbehandlingen.

Hovedopdragets karakter	2012	2013	2014	2015	2016
Afklaring af retsstilling	35 %	34 %	25 %	27 %	18 %
Ændring af retsstilling	65 %	66 %	75 %	73 %	82 %

Sagsbehandlingstid i afsluttede sager	2014	2015	2016
Gennemsnitlig i måneder	8,5	11,7	15,2
Variation i måneder	0,2 - 40	0,2 - 34,4	0,2 - 132,8

Som det fremgår, er der i beretningsåret afsluttet en sag, der har været under behandling i 11 år. Det drejede sig om en langvarig personskadeerstatningssag, der fortsatte som en langvarig rådgiveransvarssag mod retshjælpen. Det blev videre sluttet en sag der var under behandling i mere end 7 år. Fratrækkes disse 2 bliver den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de øvrige på 13,7 måneder.

Gennemsnitlig sagsbehandlingsintensitet pr. afsluttet sag	2012	2013	2014	2015	2016
Efterfølgende konsultationer udover 1. møde	5	5	4	6	6
- Variation			0 - 41	1 - 21	0 - 44
Modtagne breve / mails	9	8	12	15	20
- Variation			0 - 91	0 - 57	0 - 89
Afsendte breve / mails	15	12	16	18	23
- Variation			1 - 85	1 - 53	1 - 152

I forbindelse med afslutningen af en sagsbehandlet sag foretager Silkeborg Retshjælp selv en egen vurdering af, hvorvidt det med rådsøgende aftalte opdrag objektivt kan anses for gennemført.

Opdraget er:	2012	2013	2014	2015	2016
I det væsentlige gennemført	66 %	82 %	70%	59 %	68 %
Ikke eller kun i ringe grad gennemført	29 %	18 %	30 %	41 %	32 %

Måles kun på de sager, hvori opdraget gik ud på at ændre retsstillingen, er opdraget i det væsentlige gennemført i 68 % af sagerne. Heraf har vi i 36 sager hjulpet rådsøgende til et samlet økonomisk udbytte på i alt kr. 2.960.165 med kr. 510 som laveste og kr. 862.600 som højeste resultat.

Af de afsluttede og evaluerede sager er 15 % afsluttet uden at være færdigbehandlet på grund af, at rådsøgende på et tidspunkt i forløbet ikke længere medvirkede i nødvendigt omfang for at sagsbehandlingen kunne fortsætte. 11 % af sagerne, eller 14 sager, er fortsat ved advokat, enten efter opnåelse af retshjælpsforsikringsdækning/fri proces eller fordi rådsøgende har ønsket sagen flyttet.

På grund af sagsforløbenes meget forskellige omfang, karakter og intensitet finder retshjælpen ikke, at det giver mening at forsøge at beregne omkostningen pr. henvendelse eller pr. sag.

PERSONALE

Der er følgende personaletyper i retshjælpen: Daglig leder (advokat), sekretærer (kontoruddannede), supervisor (uddannet jurist med flere års erfaring med tvistløsning), IT-medarbejder (IT-tekniker), rengøringsassistent, pedel, seniorrådgivere (uddannede jurister med erhvervs erfaring), studenterrådgivere (jurastuderende på bachelor eller kandidatuddannelsen, der får nye sager), sagsbehandlere (jurastuderende på bachelor eller kandidatuddannelsen, der ikke får nye sager), volontører (arbejdsløse uddannede jurister) og specialkonsulenter. Og hertil kommer en række specialrådgivere, der ikke er medarbejdere, men bistår rådgiverne med faglig viden på hver deres afgrænsede praktiske eller juridiske specialområde.

Ved beretningsårets start var der 8 studenterrådgivere. Alle disse 8 er rejst i beretningsårets løb, deraf 3 i løbet af 1. halvår og 5 hen over efteråret. Til kompensation for denne afgang er der ansat 11 nye rådgivere til oplæring samt 2 sagsbehandlere til hjælp med fortsat behandling af de rejstes sager. Af de 11 nyansatte er 3 rejst igen allerede i beretningsåret.

Samlet er 11 rådgivere rejst i beretningsåret, deraf 9 af ikke påregnede grunde. 5 rådgivere har forladt retshjælpen til fordel for andet arbejde, 3 på grund af stres/psykisk sammenbrud, 2 fordi de nærmere sig afslutningen af deres uddannelse og skulle koncentrere sig om deres speciale og 1 for at tage til udlandet for at studere. På grund af de mange uventede ophør har det kun i meget begrænset omfang været muligt at iværksætte optimale overgange, hvor den afgående rådgiver har en periode, ønskelig på 3 måneder, til at oplære sin afløser og sætte afløseren ind i sine sager, således at der sikres en god overgang i forbindelse med sagsbehandlerskifte. Retshjælpen har derfor i beretningsåret tilknyttet tidligere rådgivere som sagsbehandlere til at fortsætte sagsbehandlingen i nogle af de lidt tungere sager, der på grund af ingen eller kort overlappingsperiode ikke kunne overdrages til de nye rådgivere på sædvanlig vis.

Det er således 2. år i træk, at ingen af de rådgivere, der var ansat ved årets begyndelse, fortsat var ansat ved årets slutning.

De 11, der er holdt i beretningsåret var i gennemsnit ansat i 10 måneder – svingende fra 1 til 18 måneder. Dette er et markant fald i forhold til 2014, hvor de holdte rådgivere, stoppede i retshjælpen efter 19 måneder i gennemsnit, med 35 måneder som det højeste.

Der er i beretningsåret ansat 11 nye rådgivere, hvoraf 3 er holdt. Alle disse 11 er helt nye rådgivere, der har skullet gennemgå et oplæringsforløb af helst 3 måneders varighed. Gennemsnitsancienniteten for de 8 rådgivere, der er ansat ultimo, og som altså alle er ansat i beretningsåret, er 4,5 måned med 11 måneder som det højeste.

I 2015 havde de 8 ultimo en gennemsnitsanciennitet på 7 måneder, hvilket næsten var en halvering i forhold til 2014, hvor rådgivernes gennemsnitsanciennitet ultimo var 13,5 måneder.

Fra 2014 til 2016 er gennemsnitsancienniteten således faldet til 4,5 måneder fra 13,5 måneder, eller til 1/3.

Denne betydelige udskiftning har medført dels en oplæringsbyrde, der har været helt overvældende. Både som følge af antallet, men også fordi kun 2 oplæringsforløb på grund af uventede fratrædelser med kort varsel har kunnet gennemføres med de forudsatte 3 måneders oplæ-

ringetid i overlap, de øvrige med mindre, helt ned til ingen overlap. Dels har den betydelige udskiftning medført et markant tab af erfaring og dermed kapacitet – både kvantitativt og kvalitativt. Årsagen til faldet i retshjælpens rådgivninger og opstartede sager har sin afgørende årsag i disse forhold.

Retshjælpens sekretærbistand er som udgangspunkt delt med 4,5 timer på hver af de 2 åbningsskift og delt på 2 sekretærer, en på hver dag. I beretningsåret har der været udfordringer ved besættelsen af den ene af disse. En vanskelighed ved ansættelse af sekretærbistand er det yderst beskedne ugentlige timetal, der begrænser ansøgerfeltet meget betydeligt. Vi fik mandagsstillingen besat fra beretningsårets begyndelse, men desværre med en medarbejder, der sideløbende skulle søge fuldtidsarbejde, hvorfor vi måtte udstede frigørelsesattest. Vi måtte først undvære hende i 1 måned, hvor hun skulle i praktik, og derefter gik der ikke længe før hun blev anvist andet fuldtidsarbejde. Så allerede midt i foråret var mandagsstillingen ledig igen. Forsommeren gik med en ny ansættelsesrunde hvorefter vil fik ansat en ny sekretær til start efter sommerferien. Denne gang med en fleksjobansat, der netop skal have en deltidsansættelse. Vi håber nu at have knækket koden med besættelse af vores begrænsede sekretærstillinger.

Kredsen af telefonrådgivere, der alle er seniorrådgivere, det vil sige tidligere studenterrådgivere, der nu er efter færdig uddannelse er i arbejde forskellige steder i landet, er i beretningsårets løb blevet suppleret med 3 telefonrådgiver til en bruttotrup på 8, hvoraf 1 har haft barselsorlov og 1 har haft arbejdsorlov. Da telefonrådgivertjanser ligger ved siden af de pågældendes almindelige arbejde, kan det i perioder, navnlig i forbindelse med tiltrædelse af nyt job, blive nødvendigt at holde en pause med telefonrådgivningen. Så kredsen af aktive er ultimo beretningsåret på 6 telefonrådgivere, hvilket er passende med hensyn til at tilrettelægge en arbejdsplan, hvor der altid er mindst 2 samtidige telefonrådgivere i den fulde telefontid onsdag, 19-21.

En af retshjælpens tidligere rådgivere er fortsat tilknyttet retshjælpen som frivillig ad hoc specialkonsulent med specialopgaver som udarbejdelse af paradigmer, tjeklister, interne formularer mv.

Retshjælpen har i hele beretningsåret tillige haft hjælp fra en retsassessor, der har fungeret som supervisor.

Retshjælpen har fortsat en frivillig IT-supporter til lejlighedsvis hjælp med EDB, computere mv. og en frivillig pedel til lejlighedsvis udførelse af praktiske opgaver.

I beretningsåret har personalet involveret i alt 38 personer, hvoraf 25 var aktuelle medarbejdere ultimo.

- den frivillige indsats

Alle medarbejdere bortset fra rengøringsassistenten arbejder helt eller delvist på frivillig pro-bonobasis. Således får bl.a. studenterrådgiverne en studenteraflønning for 3 timers indsats om ugen, svarende til højst ¼ af deres faktiske indsats.

Der sker ingen præcis registrering af arbejdet i retshjælpen, derunder den frivillige, ulønnede indsats. Men medarbejdernes samlede arbejdsindsats i beretningsåret kan skønsmæssig opgø-

res til omkring 8.200 timer, hvoraf kun ca. 2.800 er lønnede timer. Den frivillige indsats kan følgelig skønsmæssigt opgøres til 5.400 timer, svarende til ca. 3,1 fuldtidsstillinger. Den samlede arbejdsindsats i beretningsåret er ca. 1.000 timer mindre end i 2015 hvilket skyldes at praktikforløbet blev afviklet i 2015.

Og hertil kommer den frivillige indsats fra bestyrelsens medlemmer.

Retshjælpen ville ikke kunne fungere i sin nuværende form uden denne betydelige frivillige indsats.

UDDANNELSE

Retshjælpen har ifølge sine vedtægter også til formål *“at være et tilbud til jurastuderende om et praktisk supplement til den teoretiske uddannelse”*.

Læringsindholdet opnås navnlig gennem den daglige aktivitet, derunder sagsbehandlingsaktivitet. Dette sker efter sidemandsoplæring ved selvstændig sagsbehandling af egne sager i et team og med løbende konkret supervision. Hertil kommer løbende generelle småkurser ved supervisor, når en konkret problemstilling i en sag spontant giver anledning til at samle en flok rådgivere og gennemgå en problemstilling, oftest praktisk.

Også de faglige ekskursioner og de faglige arrangementer med andre retshjælpsinstitutioner indeholder faglig læring, mest fordi de faglige indlæg her er direkte målrettet til retshjælpsrådgivere.

I beretningsåret har retshjælpen endvidere deltaget i eksterne kurser og har arrangeret interne kurser. Selv om rådgiverne er jurastuderende har eksterne kurser stor betydning for uddannelsen, navnlig kurser, der behandler de mere praktiske sider af de forskellige retsområder, da universitetsundervisningen sjældent er dækkende på dette område. Eksterne kurser af relevans er oftest advokatkurser, der er meget dyre at deltage i. Retshjælpens muligheder for at deltage i eksterne kurser er begrænset af de økonomiske rammer. For at afbøde dette søger retshjælpen at få deltagelse helt eller delvist sponsoreret af kursusudbyderne, hvilket i nogen grad lykkes.

- eksterne kurser

I beretningsåret har medarbejdere fra retshjælpen deltaget i følgende formelle eksterne 1-dages jurist/advokat- kurser:

- Personskadeerstatning, 2 mand (Horsens)
- Boliglejeret, 2 mand (Horsens)
- Lejeretlige tvister, 1 mand (Horsens)
- Socialretlig konference, 1 mand (AUC)
- Lejeretlig konference, 1 mand (Odense)

- formelle interne kurser

Vi har i beretningsåret bl.a. afholdt interne kurser i

- Udlændingeret, navnlig med henblik på familiesammenføring (ved ekstern udlændingeretsadvokat)
- Lejelovgivningen, med hovedvægt på de nye regler (ved 2 rådgivere)
- Praktisk behandling af personskadeerstatningssager (ved 2 rådgivere)

navnlig i forbindelse med vores kvartalsmøder, der er den eneste lejlighed, hvor alle rådgivere deltager.

- faglig ekskursion

Retshjælpen arbejdede i beretningsåret på at blive klogere på hvordan geografiske afstande kan overkommes i en retshjælpssammenhæng. I den forbindelse planlagdes et besøg på Grønland for at studere hvorledes Grønlands Retshjælp i Nuuk, hvor en af retshjælpens tidligere rådgiver arbejder som frivillig i tilknytning til sin ansættelse ved Grønlands Hjemmestyre, er i stand til at være et retshjælpstilbud til hele Grønland. Retshjælpen søgte fondstilskud til omkostningerne til denne ekskursion, men fik desværre afslag, hvorefter projektet på grund af sine meget betydelige omkostninger måtte aflyses.

Retshjælpens medarbejdere skulle derudover i beretningsåret have været på en faglig ekskursion til København med hovedvægt på ansættelses- og arbejdsret. Denne ekskursion blev imidlertid ikke gennemført, hvilket først stod klart så sent, at der ikke var mulighed for at erstatte den med et andet arrangement med tilstrækkeligt fagligt indhold.

UDADVENDTE AKTIVITETER

- "Retshjælpskommissionen"

Ved den Rundbordssamtale på Folkemødet 2014, som Silkeborg Retshjælp arrangerede, blev det aftalt, at der skulle nedsættes en arbejdsgruppe (populært kaldet Retshjælpskommissionen) med deltagelse af Advokatrådet, Danske Advokater, advokatvagterne, retshjælpsinstitutioner, Forbrugerrådet Tænk, Institut for Menneskerettigheder, Forsikring og Pension med henblik på at fremkomme med et samlet oplæg til retspolitikkerne om et bedre og mere sammenhængende retshjælpstilbud til befolkningen. Silkeborg Retshjælp har deltaget i 11 møder i denne arbejdsgruppe, indtil forsommeren 2016, hvor advokatorganisationerne opløste gruppen for at gendanne den umiddelbart efter bare uden deltagelse af de 3 retshjælpsorganisationer.

De deltagende interessenter i arbejdsgruppen har forskellige opfattelser af baggrunden for dette brud.

- bistand til andre retshjælpsinstitutioner

Silkeborg Retshjælp finder, at der påhviler de retshjælpsinstitutioner, der har erfaringer, en væsentlig forpligtelse til at dele ud af disse til projektmagere og ildsjæle, der ønsker at starte eller videreudvikle retshjælpstiltag. Også selv om det øger konkurrencen om de begrænsede midler.

Silkeborg Retshjælp, der hører til en af de "gamle" retshjælpsinstitutioner, og har akkumuleret mange års erfaring med drift af en retshjælpsinstitution, har i beretningsårets løb efter henvendelse ydet bistand til andre retshjælpsinstitutioner.

- erfaringsudveksling

-- i dansk sammenhæng

Silkeborg Retshjælp stod som medarrangør af Retshjælpens Dag 2016, der blev afholdt i Vollsmose den 29. oktober 2016 med tilmelding af 50 retshjælpsmedarbejdere fra 11 retshjælpsinstitutioner. Selve arrangementet var opdelt i et lederspor og et rådgiverspor.

Det blev besluttet at gentage arrangementer for lederne i 2017.

-- i udenlandsk sammenhæng

Silkeborg Retshjælp blev indbudt til at deltage i et arrangement med en kinesisk retshjælpsdelegation, der var på studiebesøg i EU for at studere retshjælp. Delegationen havde udtrykt ønske om at høre en dansk provinsretshjælpsorganisation. Silkeborg Retshjælp blev indbudt til at imødekomme dette, selv om der nok ikke er overensstemmelse mellem forståelse af provins i en dansk og en kinesisk sammenhæng.

I forbindelse hermed erfarede retshjælpen at der pågår en betydelig international retshjælpsaktivitet, som dog ikke har haft dansk repræsentation.

- deltagelse i retspolitisk arbejde

Silkeborg Retshjælp vil gerne stille sig til rådighed i relation til retspolitisk arbejde om retshjælp. Og retshjælpen inviterer gerne og ofte politikere, øvrige retshjælpsinstitutioner og alle andre interesserede til at besøge os for at danne sig et personligt indtryk af vores arbejde og deltage i en debat om retshjælpsområdet. Der har dog ikke været politikkerbesøg i beretningsåret.

ØVRIGE FORHOLD af interesse

- Alle Tiders Retshjælp

Der har i beretningsåret været afholdt 2 arrangementer i Alle Tiders Retshjælp, der er et socialt netværk, som omfatter alle, der gennem tiderne har været medarbejder i Arbejdernes Retshjælp eller Silkeborg Retshjælp.

- støtteforening

Retshjælpens Støtteforening har i beretningsåret ikke haft aktiviteter af betydning for retshjælpen.

- Karnov

Silkeborg Retshjælp har, som vi forstår det i øvrigt på linje med mange andre, problemer med at Karnov stort set indtager en monopolstilling i Danmark med hensyn til online-udgivelse af væsentlig juridisk information og groft udnytter sin monopolstilling til at hæve sine priser. Kar-

nov har endvidere slet ikke blik for de forskellige brugergrupperes forskellige muligheder for at honorere de markant øgede priser.

Det er flere år siden, at retshjælpen måtte opgive sit abonnement på Karnov på grund af manglende vedståelse af et pristilsagn. Sidst havde vi alene abonnement på Fuldmægtigen, hvis domme er yderst relevante for vores domsgennemgang på morgenmøderne. Men i løbet af beretningsåret har Karnov så hævet prisen herfor til mere end det dobbelte. Dette har medført, at retshjælpen har været nødt til at opsige også dette abonnement.

Det er uheldigt, at priserne for adgang til relevant, og næsten uomgængelig juridisk information, er så eksorbitante, at f.eks. retshjælpsinstitutionerne ikke har mulighed for at benytte det. Det går ud over kvaliteten i rådgivningen og i læringen til rådgiverne.

- opfordring

Silkeborg Retshjælp deler gerne sine erfaringer med alle interesserede, der hermed opfordres til at kontakte eller besøge os. Opfordringen gælder både almindeligt interesserede i retshjælp og retshjælpsarbejde, men også kolleger i andre retshjælpsinstitutioner og interesserede, der gerne vil opstarte ny retshjælpsaktivitet. Og endelig er opfordringen også møntet på retsfolkere, der gerne vil have lidt føling med dagligdagen i retshjælpsarbejdet.

oo0oo

Silkeborg, februar 2017

Ole Dueholm, advokat
daglig leder